

selve Sparekasseloven var Tanken paa ny fremme. Den blev imidlertid ikke optagen i Sparekasseloven, og naar det ikke skete, antager jeg, det skyldtes to Grunde: dels den, at de, der den Gang syslede med denne Tanke, gik ud fra, at det skulde være en Maksimalrente, hvis Størrelse skulde fastsættes i Loven en Gang for alle, dels at man ved Forhandlingen om Sparekasseloven alene indskrænkede sig til at behandle Sparekassernes Forhold, men derimod lod andre Institutter, som modtage Sparekassemidler til Forrentning, staa i det væsentlige uberørte af Sparekasseloven. Det turde nemlig være ganske klart, at naar man vil fastsætte en saadan Maksimalrente, vil det ikke kunne gaa an at fastsætte dens Størrelse en Gang for alle i selve Loven, saaledes at man hver Gang det skulde hænde, at man fra den ene eller den anden Side med større eller mindre Ret mente, at Pengekonjunkturerne nu vare saa væsentlig forandrede, at Maksimalrenten maatte forandres enten op eller ned, skulde søge at sætte Lovgivningsmagten i Bevægelse med Udsigt til større eller mindre Held. Derved turde det være klart, at naar man vil indføre en saadan Maksimalrente, maa den være gældende ikke blot for Sparekasser, men ogsaa for andre Pengeinstitutter, som modtage Sparemidler til Forrentning, som modtage Midler paa det, man med et kort Udtryk plejer at kalde Sparekassetilvilkkaar. Forholdene have imidlertid Tid efter anden udviklet sig saaledes, at det maa siges, at en saadan Maksimalsparekasserente i høj Grad savnes. Konkurrencen har vist sig adskillige Steder i Landet at være saa stor, at den har faaet eller i alt Fald meget let kan faa Følger, der ville være skæbnesvangre for en sund Udvikling af vore økonomiske Forhold. Ganske i Almindelighed maa det siges, at al Konkurrence i Forretningsforhold er sund, og at man bør lægge saa faa Indskrænkninger for den som muligt, og dette er en Betragning, som utvivlsomt ogsaa maatte siges her at have fuld Gyldighed, hvis det alene drejede sig om Konkurrence mellem Bankinstitutter indbyrdes. Den hele Følge, der under en saadan Konkurrence vilde komme af, at det ene Institut bød en noget større Rente end det andet, selv om det var en større Rente end maaske i og for sig forsvarligt, vilde nemlig efter min Opfattelse alene være den, at de Bankinstitutter, hvis Indlaanskabital blev formindsket, naturligvis i Forholdet til deres Aktionærer vilde kunne lide noget Afbræk

deraf, men at det i Virkeligheden med Hensyn til hele deres Stilling lige over for det Publikum, blandt hvilket dets Indlaanskabital er bleven anbragt, vilde være uden væsentlig Betydning. Der er paa dette Punkt en meget væsentlig Forskel mellem Bankinstitutters og Sparekassers Virksomhed. Medens Bankinstitutter paa Grund af deres Forretnings hele Natur ere og maa være saaledes stillede, at de Kapitaler, de anbringe, ere og maa være anbragte paa forholdsvis kort Tid, er Forholdet ved Sparekasserne jo det, at de Kapitaler, som de anbringe blandt Publikum, maa, naar de skulle anbringes baade solidt og paa taaleligt fordelagtige Vilkaar, være anbragte paa lang Tid, være anbragte i faste Laan. Selv om Sparekasserne for saadanne faste Laan betinge sig en kort Opsigelse af $\frac{1}{4}$ eller $\frac{1}{2}$ Aar, er det dog og bliver det dog fra alle Sider, ogsaa fra dem, der modtage Laanene, opfattet som faste Laan, og det er ogsaa Forudsætningen for, at Sparekasserne virkelig kunne anbringe deres Penge solidt og dog til en taalelig Rente. Sker det nu, at en Bank paa Grund af Konkurrence mellem Bankinstitutter indbyrdes faar sin Indlaanskabital formindsket, er det et Forhold som meget hurtig vil regulere sig selv, idet den hele Følge deraf bliver, at Banken i nogen Tid maa undlade at gøre ny Forretninger, indtil et passende Tal af de gamle Forretninger er løbet ud, og disse Penge ere komne tilbage til Banken. Ganske anderledes derimod med Sparekasserne. Sker det, at en Sparekasses Indlaanskabital bliver forringet, følger deraf ikke alene, at Sparekassen maa høre op med at gøre ny Udlaansforretninger — det fik at være — men deraf følger tillige eller kan meget let følge, at Sparekassen, for at kunne imødegaa Forringelse af sin Indlaanskabital, bliver nødsaget til at inddrage en Del af de allerede gjorte Udlaan, som fra begge Sider, baade fra Sparekassens og Laantagerens Side, ere blevne betragtede som faste Laan; og dette kan og vil maaske oftest ske paa en Tid, hvor det vil være saare vanskeligt, maaske næsten umuligt for Laantagerne at skaffe sig Laan andetsteds. Det vil derfor kunne ske, at en Sparekasse, naar den paa Grund af Konkurrence enten med en anden Sparekasse eller med et andet Pengeinstitut, der modtager Penge paa de saakaldte Sparekassetilvilkkaar, ser sin Indlaanskabital truet med Nedgang, da, for at forhindre en yderligere Nedgang, finder sig foranlediget, finder sig nødsaget til, ogsaa for at undgaa Inddragelse af faste Laan, at forhøje sin